

ION BOTNARU – PROFESOR DE EXCEPȚIE ȘI DIPLOMAT EXPERIMENTAT

Rodica SOLOVEI

ABSTRACT

The study entity elucidates the biographical route of the exceptional professor, as well as of the international diplomat Ion Botnaru. The disciples of his reign from the Faculty of History and Pedagogy of the State Pedagogical Institute "Ion Creangă" from Chisinau had the great chance to have him as a Teacher. But what they learned from his reign is culture, historical truth, thought, courage, perseverance.

Keywords: *vocational training, historian-orientalist, Moscow State University, didactic activity, political-diplomatic activity.*

O carte este o versiune a lumii, un dar de care te poți bucura iar și iar, pentru că o poți deschide totdeauna. Cartea poate fi și un îndemn la cunoaștere, la deșteptare, la acțiune...

Prezentul studiu, cu siguranță, ne oferă această oportunitate, căci aflăm din ea istoria unor personalități care au făcut istorie, demonstrând vocație, perseverență și profesionalism.

În acest context, în rândurile ce urmează vom urmări traseul biografic al profesorului de excepție, dar și al diplomatului internațional Ion Botnaru, menționând că discipolii domniei sale de la Facultatea de Istorie și Pedagogie a Institutului Pedagogic de Stat „Ion Creangă” din Chișinău au avut marea șansă de a-l avea ca Învățător. Or, ceea ce am învățat de la domnia sa înseamnă cultură, adevăr istoric, gândire, curaj, perseverență...

El Ion Botnaru s-a născut la 19 august 1954 în satul Pitușca, o localitate pitorească de prin părțile Călărașilor, în familia unui preot. Și-a continuat

studiile secundare în școala din satul Novosiolovca, raionul Sărata, regiunea Odessa, pe care a absolvit-o în anul 1971.

A început să muncească de la o vârstă fragedă. Astfel, din septembrie 1971 și până la încadrarea în serviciul militar, în noiembrie 1972, a lucrat ca lăcătuș-electrician la Uzina de tractoare din Chișinău. Și-a satisfăcut serviciul militar în cadrul Flotei Militar-Maritime din Marea Neagră, Sevastopol, în perioada noiembrie 1972 - noiembrie 1975.

După demobilizare, s-a înscris la cursurile pregătitoare de la Universitatea de Stat „M.V. Lomonosov” din Moscova. Ulterior a devenit student al Institutului Țărilor Asiei și Africii de pe lângă Universitatea sus menționată, pe care l-a absolvit în iunie 1981. În diploma de absolvire este menționat faptul că prin decizia Comisiei de Stat, dlui Ion Botnaru i se atribuie calificarea de istoric - orientalist, traducător de limbă turcă. După absolvirea Institutului a fost angajat în calitate de traducător/interpret de limbile turcă și engleză la Combinatul de Aluminiu din Seydisehir, Turcia, unde a activat până în iunie 1983.

Începând cu luna iulie 1984, dl Botnaru a lucrat în calitate de lector superior la Facultatea de Istorie și Pedagogie a Institutului Pedagogic de Stat „Ion Creanga” din Chișinău, predând cursul *Istoria Țărilor din Asia și Africa*. După finalizarea studiilor doctorale de la Universitatea de Stat „M.V. Lomonosov” din Moscova în decembrie 1987, și susținerea tezei de candidat în științe istorice cu tema: „Rolul factorului islamic în politica internă a Turciei în perioada anilor 1961-1981”, revine la facultate. Această perioadă a fost marcată de începutul „perestroiceii”, inclusiv în domeniul învățământului superior. În acest context, profesorul Botnaru a pledat și a acționat ferm împotriva încercărilor de a opune rezistență reformelor din partea membrilor conservatori și chiar reacționari ai personalului științifico-didactic. Concomitent, domnia sa nu-și cruța efortul pentru a canaliza energia tineretului studios către esența regimului totalitar comunist și nu împotriva colegilor lor de altă naționalitate. Acest fapt a contribuit la menținerea unui spirit constructiv și de cooperare în cadrul acțiunilor de susținere, din partea studenților, a procesului de revenire la limba română și la alfabetul latin.

Lecțiile profesorului Botnaru erau deosebite. Erau așteptate de studenți. Dl Botnaru avea o ținută de profesor care inspira respect și autoritate (nu autoritarism). A fost unul dintre cei mai buni profesori pe care i-am avut la facultate. Comparând conceptele pedagogice cu care vehiculăm astăzi, atât în învățământul secundar general, cât și în învățământul superior (centrare pe elev/student, învățare activă și interactivă, dezvoltarea gândirii critice, a creativității subiectului educațional, exprimarea argumentată a opiniei etc.) constatăm că acestea, încă atunci, în anii '80 ai secolului XX, erau pe larg valorizate de către dl profesor în cadrul prelegerilor și al seminarelor. Or, prelegerile domniei sale nici pe departe nu se axau doar pe transmitere de informație, căci elementele

de problematizare, întrebările de analiză și reflecție erau pe larg aplicate la ore. Seminarele însemnau studierea în prealabil a unei game variate de surse tematice, identificarea asemănărilor și a deosebirilor dintre opiniile specialiștilor pe marginea unui subiect istoric, exersarea exprimării opiniei proprii pe bază de argument etc.

Fiind responsabil în cadrul catedrei de organizarea practicii pedagogice a studenților, dl Botnaru a scos în evidență o serie de probleme cu care se confrunta școala în acea perioadă, în special, în ceea ce privește predarea istoriei. A promovat insistent ideea ca lectorii de la Facultatea de Istorie să fie mai receptivi la problemele profesorilor de istorie. Monitorizând practica pedagogică a studenților, dl profesor a concluzionat că una dintre cele mai actuale probleme rămâne a fi nivelul insuficient de pregătire științifică și pedagogică a mai multor studenți, de aceea a propus ca colectivul didactico-științific al facultății să manifeste mai multă exigență față de aceștia în cadrul procesului de studiu. Dl profesor a elaborat, împreună cu Direcția de Învățământ Strășeni, un plan de acțiuni de studiere și promovare a experienței avansate în predarea istoriei, a ținut prelegeri în fața profesorilor, abordând subiecte controversate sau mai puțin cunoscute ale istoriei. Întrucât în perioada anilor '80 încă erau obligatorii orele de „informație politică”, dl profesor Botnaru a propus ca aceste ore să se axeze pe problematizare, pe discuții sincere cu studenții, pe abordarea unor subiecte arzătoare privind politica internă a statului.

Ca membru al unei echipe de cadre didactice reformatoare, dl Botnaru a promovat primele alegeri democratice ale administrației Institutului Pedagogic de Stat „Ion Creangă”.

Activitatea profesorală a dlui Botnaru avea să se întrerupă în august 1989, atunci când a fost invitat să se angajeze la Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de Șef-adjunct al Secției de Informație și Protocol, mai apoi devenind Șeful Direcției Politice a Ministerului. Așadar, traseul biografic este completat cu o filă nouă – activitatea politică/diplomatică. Stabilirea relațiilor diplomatice cu alte state, crearea unui nou serviciu diplomatic, selectarea și antrenarea de cadre noi pentru activitățile noului stat apărut pe arena internațională – Republica Moldova – a constituit sarcina principală în acea perioadă. A fost membru al delegației de stat care a însoțit Președintele țării în prima vizită la ONU, unde, la 3 martie 1992, Republica Moldova a devenit membru al acestei importante organizații internaționale. Face parte din delegația de stat la Conferința OSCE de la Helsinki (1992). Este membru al delegației prezidențiale în prima vizită oficială în Statele Unite ale Americii (1992).

În martie 1992, dl Botnaru a fost numit în funcția de Prim-vice-ministru al Afacerilor Externe. A condus delegația Republicii Moldova la Conferința ONU pentru Drepturile Omului (Viena, 1993). A fost participant activ și membru al

Comisiei Guvernamentale pentru elaborarea doctrinei naționale de politică externă. A condus echipa MAE pentru elaborarea statutului serviciului diplomatic național.

În septembrie 1993, prin Decret Prezidențial, dl Botnaru a fost numit Ministru ad interim al Afacerilor Externe. În această calitate a condus delegația națională la Consiliul de Miniștri OSCE de la Roma, a efectuat vizite oficiale în Polonia, România, Austria, Rusia, Elveția, în urma cărora au fost semnate diferite acorduri interstatale.

În octombrie 1993, prin Decret Prezidențial, dlui Botnaru i s-a conferit gradul diplomatic de Ambasador.

În iunie 1994 este numit Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Turcia și, mai apoi, prin cumul, în Egipt și Kuwait, cu sediul la Ankara. De menționat că pentru prima dată a fost stabilită Misiunea diplomatică a Republicii Moldova în Turcia, țară de care ne legau mai multe evenimente istorice și care manifesta un viu interes vis-a-vis de minoritatea turcică din R. Moldova.

Din august 1998 până în septembrie 2002, dl Botnaru a fost Ambasador, Reprezentant Permanent al Republicii Moldova pe lângă ONU. În această perioadă s-a reușit, pentru prima dată, includerea subiectului ce ține de conflictul transnistrean în textul anual al rezoluțiilor Adunării Generale privind cooperarea dintre ONU și OSCE. A condus delegația Republicii Moldova la sesiunile 56 și 57 ale Adunării Generale ONU. La sesiunea a 56-a a fost ales Vice-Președinte al Adunării Generale din partea statelor membre ale Grupului Est-European. Dl Botnaru a fost Șef-adjunct al delegației naționale la Conferința ONU privind dezvoltarea durabilă din Johannesburg, Africa de Sud (2002) și membru al delegației de stat la Conferința mondială sub egida ONU cu tema - *Finanțarea Pentru Dezvoltare*, Monterey, Mexico (2001).

La tribuna ONU.

Foto din arhiva personală a dlui I. Botnaru.

În iunie 2003 dl Botnaru este numit, de către Secretarul General al ONU, în funcția de Șef al Sectorului pentru Afacerile Adunării Generale. În calitate de Secretar al acestui principal și universal organ al ONU, a condus o echipă internațională care a dirijat procesele de negocieri pentru reforma atât a Adunării Generale, a instituțiilor ei subsidiare, cât și a altor organe principale, inclusiv a Consiliului Economic și Social, a multiplelor organisme subsidiare și a ONU în întregime.

Din februarie 2011 până în septembrie 2016, când s-a pensionat în conformitate cu legislația în vigoare, dl Botnaru a activat în calitate de Director al Secției pentru Afacerile Adunării Generale și a Consiliului Economic și Social în Secretariatul Organizației Națiunilor Unite, New York. În fruntea unei echipe de înalți funcționari internaționali, a participat activ la negocierile interguvernamentale privind planificarea și organizarea mai multor conferințe internaționale sub egida ONU, la negocierea multiplelor documente internaționale adoptate de către aceste înalte foruri. În calitate de Reprezentant al Secretarului General în procesul de reformare a Consiliului de Securitate, a ghidat acest anevoios proces interguvernamental pe parcursul mai multor sesiuni ale Adunării Generale.

Cu George Bush, ex-președintele SUA.
Foto din arhiva personală a dlui I. Botnaru.

Stabilit cu traiul în New York, SUA, Ambasadorul Botnaru își continuă activitatea de muncă, prestând servicii consultative diferitor misiuni diplomatice pe lângă ONU.

Chiar dacă este departe, noi, foștii studenți, îl ținem minte și îi suntem recunoscători pentru faptul că a muncit enorm ca să modeleze și să educe caractere.

Profesionalism, demnitate, inteligență, vocație, eleganță – iată doar câteva dintre caracteristicile care dau sens și consistență personalității profesorului de excepție și diplomatului experimentat Ion Botnaru și care ne fac să apreciem timpul când am putut fi în preajma domniei sale.